Lietas Nr. C29398007
Lietas arhīva Nr. CA-0091-15/23

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs M.Sviķis
tiesneši: G.Freimane un L.Volberga
ar sekretāri D.Bezborodovu,
piedaloties prasītājas /pers. A/ pārstāvim /pers. C/ un pārstāvei zvērinātai advokātei /pers. D/ un atbildētāja /pers. B/ pārstāvei zvērinātai advokātei /pers. E/,

2015.gada 30.martā izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par nepieciešamo un derīgo izdevumu piedziņu, sakarā ar /pers. A/ un /pers. B/ apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 10.aprīļa spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2007.gada 25.oktobrī /pers. A/ (turpmāk – prasītāja) vērsās Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā ar prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par nepieciešamo un derīgo izdevumu piedziņu, saskaņā ar kuru lūgts piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai Ls 17392,83 par nepieciešamajiem un derīgajiem izdevumiem, kas ieguldīti kopīpašumā /adrese/ un attiecināmi uz atbildētāja izdevumu daļu.

2007.gada 17.decembrī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, norādot, ka prasītājas prasību uzskata par pilnībā nepamatotu.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 10.aprīļa spriedumu prasītājas prasība apmierināta daļēji, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai nepieciešamos izdevumus Ls 14196,25 un tiesas izdevumus Ls 444,26, kopā Ls 14640,51, nosakot prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6 procentus gadā no neatmaksātās parāda summas un noraidot prasību daļā par Ls 3149,46 piedziņu.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka nav strīda par to, ka pusēm pieder nekustamais īpašums /adrese/, katram ½ domājamā daļa.

Saskaņā ar sertificēta būvinženiera /pers. G/ 2007.gada 20.aprīlī sastādīto Būvju tehniskās apsekošanas atzinumu, pušu kopīpašumā esošās dzīvojamās ēkas galveno nesošo konstrukciju-pamatu, sienu (konstruktīvā karkasa), pārsegumu, jumta elementu tehniskais stāvoklis nenodrošina vai nodrošina tikai daļēji Latvijas būvnormatīva LBN 006-00 „Būtiskas prasības būvēm" prasības, t.i. mehāniskā stiprība un stabilitāte, ugunsdrošība, higiēna, enerģijas ekonomija. Atzinumā secināts, ka ēkas turpmākās ekspluatācijas nodrošināšanai nepieciešami renovācijas (kapitālā remonta) pasākumi, kas attiecināmi uz nepieciešamo un neatliekamo būvdarbu pasākumu izpildi.

2007.gada 15.maijā prasītāja noslēgusi līgumu Nr.22-2007 ar SIA /Nosaukums A/ par pušu kopīpašumā esošās ēkas remonta darbu veikšanu. 2007.gada 27.augustā parakstīts 2007.gada augusta mēnesī izpildīto darbu Ls 27950 apmērā pieņemšanas akts. Samaksu par šiem darbiem prasītāja veikusi 2007.gada 15.augustā.

Saskaņā ar būvinženiera /pers. G/ 2007.gada 4.oktobra atzinumu, aktā uzrādītie būvdarbi, izņemot punktu „siltumnīcas demontāža", attiecināmi uz nepieciešamo būvdarbu pasākumu izpildi dzīvojamās ēkas ekspluatācijas prasību nodrošināšanai.

Tiesas sēdē /pers. G/ savu atzinumu uzturēja un paskaidroja, ka visi aktā norādītie darbi, tajā skaitā arī koka nociršana, bija nepieciešami, lai izvairītos no ēkas sabrukšanas.

Pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka ar minētajiem pierādījumiem ir pierādīts fakts, ka prasītājas veiktie un apmaksātie darbi Ls 27900 apmērā ir kvalificējami kā nepieciešamie izdevumi, kas saskaņā ar Civillikuma 866.pantu ir atlīdzināmi katram, kas tos taisījis. Tādēļ no atbildētāja prasītājas labā jāpiedzen Ls 13975, jo viņam kā kopīpašniekam jānes lietas uzturēšanai vajadzīgie izdevumi samērā ar viņa daļu. Par nepieciešamiem tiesa atzīst arī izdevumus, kas saistīti ar kopīpašuma apsekošanu tā tehniskā stāvokļa novērtēšanai. Rēķinu par būvapjoma tehnisko apsekojumu un būvapjoma tehniskā stāvokļa atzinuma sagatavošanu Ls 442,50 apmērā prasītāja samaksājusi 2007.gada 10.aprīlī, tādēļ no atbildētāja piedzenama puse no izdevumiem, t.i. Ls 221,25.

Atbildētāja paskaidrojumos norādītie argumenti nevar būt par pamatu prasības noraidīšanai. Atbildētāja atsaukšanās uz 1977.gada 23.novembrī starp /pers. H/ un atbildētāju noslēgto Daļējā kopīpašumā esošās dzīvojamās mājas lietošanas kārtības līgumu nav pamatota, jo minētais līgums nav ierakstīts Zemesgrāmatā un līdz ar to nav saistošs prasītājai.

Faktam, ka atbildētājs ir nomainījis ēkas jumtu, logus otrajā stāvā un uzturējis tehniskā kārtībā ēkas kāpņu telpu un kāpnes uz otro stāvu nav saistības ar izskatāmo lietu, jo atbildētājs nekādus prasījumus šajā sakarā nav izvirzījis. Tas pats attiecas uz iebildumiem par zemes patvarīgu izmantošanu.

Netiek apstrīdēts fakts, ka saskaņā ar Civillikuma 1068.panta pirmo un otro daļu rīkoties ar kopīpašuma priekšmetu, kā visumā, tā arī noteiktās atsevišķās daļās, drīkst tikai ar visu kopīpašnieku piekrišanu.

Taču atbildētājs nav ņēmis vērā minētā panta trešajā daļā paredzēto izņēmuma situāciju, kad viens no līdzīpašniekiem ir spiests izdarīt izmaiņas kopīpašuma priekšmetā, lai glābtu to no bojāejas vai nodrošinātu tā lietošanu atbilstoši lietošanas mērķim. Šādā gadījumā līdzīpašnieks ir tiesīgs rīkoties nekavējoties, nesaskaņojot savu rīcību ar pārējiem līdzīpašniekiem un viņam ir tiesība prasīt no pārējiem kopīpašniekiem, lai tie samērīgi atlīdzina viņa izdoto summu līdz ar procentiem.

Nav strīda par to, ka pušu kopīpašumā esošā ēka ir dzīvojamā māja.

Lietas izskatīšanas gaitā noskaidrots, ka ēkas tehniskais stāvoklis ir tik slikts, ka tā ne tikai nav izmantojama atbilstoši lietošanas mērķim, proti- dzīvošanai, bet var pat sabrukt (aiziet bojā). Tādēļ atzīstams, ka prasītāja, veicot remonta darbus ir rīkojusies atbilstoši Civillikuma 1068.panta trešās daļas noteikumiem un atbildētāja pienākums ir atbilstoši savai daļai kopīpašumā, atlīdzināt viņai izdoto summu.

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, kas apstiprinātu viņa apgalvojumu, ka prasītājas veikto darbu veikšanai ir nepieciešams būvprojekts. Bez tam, būvprojekta neesamība neatbrīvo atbildētāju no pienākuma atlīdzināt prasītājai nepieciešamos izdevumus.

Daļā par kredīta procentu maksājumu piedziņu prasība ir noraidāma, jo no 2007.gada 4.aprīlī starp prasītāju un /pers. I/ noslēgtā Aizdevuma līguma par EUR 40000 piešķiršanu atbildētājai nevar izdarīt secinājumu, ka aizdevums dots un izmantots 2007.gada 27.augusta aktā norādīto darbu apmaksai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu prasītājai atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos procentus, kas saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu ir seši procenti no simta gadā.

2008.gada 8.maijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa taisījusi papildspriedumu, piedzenot no atbildētāja prasītājas labā tiesāšanās izdevumus Ls 709,81 apmērā.

Par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 10.aprīļa spriedumu atbildētājs 2008.gada 6.maijā iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu daļā, ar kuru apmierināts prasītājas prasījums.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka līgums par nekustamā īpašuma lietošanu bijis reģistrēts Valsts zemes dienestā, kas toreiz pildījis publiskās datu bāzes funkciju. Vēlāk šo funkciju pārņēmusi zemesgrāmata, līdz ar ko atbildētājs uzskata, ka līgums ir saistošs pusēm, tajā skaitā arī prasītājai, un ir reģistrējams zemesgrāmatā. Starp pusēm tika noslēgts nekustamā īpašuma lietošanas kārtības līgums, kas tika reģistrēts Valsts zemes dienestā, tādējādi ir saistošs līgumslēdzēju pusēm un, kur tika norādīts, ka atbildētāja lietošanā tiek nodots ēkas otrais stāvs, norādīts tā sastāvs. Prasītāja pēc īpašuma tiesību pārejas ieguva lietošanā ēkas pirmo stāvu, koplietošanā palika mājas kāpņu telpa 91 kvadrātmetra platībā un ēkas pagrabs. Prasītājai vajadzēja apsaimniekot tikai ēkas pirmo stāvu, nevis visu ēku.

Apelators norādījis, ka atzinumu par ēkas tehnisko stāvokli, kā arī liecības tiesā sniedzis tas pats eksperts, kurš pārstāv būvdarbu veicēju, līdz ar ko uzskata, ka eksperta slēdziens nevar tikt uzskatīts par objektīvu, jo no ēkas novērtējuma bija atkarīgs pasūtījuma apjoms un izmaksu lielums. Uzskata, ka būvdarbi, kas izdarīti, nevar tikt uzskatīti par kapitālo remontu, prasītāja ir patvaļīgi nozāģējusi kokus, kam ir nepieciešama zemes īpašnieka atļauja, kas ir atbildētājs. Prasītāja nav saskaņojusi šo darbību, kas uzskatāma par prasītājas ļaunprātīgu patvaļu, nevis par nepieciešamo un derīgo uzlabojumu ēkai veikšanu. Norāda, ka nav veikti nekādi ēkas uzlabojumi un remontdarbi, kas skartu atbildētāja lietošanā esošo ēkas daļu. Ēka neatrodas avārijas stāvoklī, tai nav nepieciešams kapitāls remonts Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu izpratnē.

Veicot aptauju, atbildētājs noskaidrojis, ka līdzvērtīgu remontdarbu veikšanai nepieciešama ?, jeb ½ daļa no summas, kuru remontdarbiem iztērējusi prasītāja. Ņemot vērā minēto, atbildētājs uzskata, ka prasītājas iztērētā summa nav adekvāta veiktajiem darbiem.

Par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 10.aprīļa spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi arī prasītāja, lūdzot to atcelt prasības noraidītajā daļā un piedzīt no atbildētāja viņas labā arī Ls 3149,46.

2008.gada 11.jūlijā lietā saņemti prasītājas paskaidrojumi par atbildētāja apelācijas sūdzību, kuros norādīts, ka kopīpašuma lietošanas kārtības līgums prasītājai nav saistošs, jo tas nebija koroborēts zemesgrāmatā. Uzskata, ka pamatoti veikusi kopīpašuma apsekošanu un remonta darbus, pretējā gadījumā kopīpašuma ēka aizietu bojā. Nepiekrīt atbildētāja norādei, ka prasītājai vairākkārt esot aizrādīts par pirmā stāvā slikto uzturēšanu. Prasītāja vairākkārt mēģinājusi sazināties ar atbildētāju, taču viņš uz prasītājas vēstulēm nav reaģējis. Norāda, ka nekad nav veikusi patvarīgas darbības. Atbildētāja norādes, ka viņš veicis remonta darbus kopīpašuma nav pierādītas ar dokumentiem un neatbilst patiesībai. Nav iesniegti arī pierādījumi tam, kādēļ sertificēta būvinženiera /pers. G/ slēdziens krasi atšķiras no atbildētāja viedokļa par kopīpašuma tehnisko stāvokli. Nepiekrīt atbildētāja norādei, ka /pers. G/ slēdziens un liecības nevar būt objektīvas, jo viņš ir pašnodarbināta persona un par sava slēdziena objektivitāti atbild personīgi kā speciālists – būvinženieris. Norādījusi, ka /pers. G/ nekādā veidā nav saistīts ar būvdarbu veicēju SIA /Nosaukums A/.

Prasītāja nepiekrīt atbildētāja norādei, ka veiktie būvdarbi nav atzīstami par kapitālo remontu. Veicamo darbu statusam saskaņā ar normatīvo aktu prasībām nav nepieciešama būvprojekta izstrāde. Nepamatots ir atbildētāja arguments, ka ēka neatrodas avārijas stāvoklī, jo būvinženiera slēdziens pierāda pretējo. Nepiekrīt atbildētāja uzskatam, ka līdzvērtīgu remonta darbu apmaksai nepieciešami mazāki naudas līdzekļi, jo minētais nav pierādīts, bet pirms darbu veikšanas prasītāja rakstiski lūgusi izteikt atbildētājam savu viedokli par tāmi, uz ko viņš nav reaģējis.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010.gada 13.septembra spriedumu prasība apmierināta daļēji, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai Ls 14056,42 par nepieciešamajiem izdevumiem, kas ieguldīti nekustamajā īpašumā /adrese/ un likumiskos procentus Ls 2597,14 par laika periodu no 2007.gada 15.augusta līdz 2010.gada 13.septembrim, kā arī tiesāšanās izdevumus Ls 1319,54, kopā piedzenot Ls 17973,10, pārējā daļā prasību noraidot. Noteiktas prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6 procentus no Ls 14056,42. No atbildētāja par labu valstij piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 2,23.

Par minēto spriedumu atbildētājs iesniedza kasācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu daļā, ar kuru apmierināts prasītājas prasījums.

Ar Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 22.februāra spriedumu Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010.gada 13.septembra spriedums atcelts un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāve zvērināta advokāte uzturēja prasību daļā par nepieciešamo izdevumu piedziņu, kas bija Ls izteiksmē 14`196,25 un tiesas izdevumus Ls 444,26 un neuzturēja prasību daļā par procentu piedziņu un lūdza šajā daļā izbeigt tiesvedību, sniedza paskaidrojumus. Atbildētāja pārstāve zvērināta advokāte prasību neatzina un uzturēja savu apelācijas sūdzību, sniedza paskaidrojumus.

M o t ī v u d a ļ a

Noklausoties pušu paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudot lietā iegūtos pierādījumus, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un apmierināma, bet prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Prasītāja cēla tiesā prasību par kredīta procentu piedziņu. Ar pirmās instances tiesas spriedumu prasība šajā daļā tika noraidīta. Prasītāja pārsūdzēja spriedumu. Apelācijas instances tiesā prasītājas pārstāve prasību par procentu piedziņu neuzturēja, līdz ar ko tiesvedība šajā daļā izbeidzama pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 4.punktu.

Lietā nodibināts, ka puses ir kopīpašnieki nekustamam īpašumam – dzīvojamai mājai /adrese/. Nav strīda, ka prasītāja prasības pieteikumā norādītos remonta darbus kopīpašumā veikusi, nesaņemot piekrišanu un nesaskaņojot ar otru kopīpašnieku – atbildētāju lietā.

Lietā starp pusēm pastāv strīds, vai veiktie remontdarbi uzskatāmi par nepieciešamiem izdevumiem un kāds ir atlīdzināmo izdevumu apmērs.

Civillikuma 1068.panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka rīkoties ar kopīpašuma priekšmetu, kā visumā, tā arī noteiktās atsevišķās daļās, drīkst tikai ar visu kopīpašnieku piekrišanu; bet ja kāds no viņiem rīkojas atsevišķi, tad šī rīcība nevien nav spēkā, bet arī uzliek pēdējam pienākumu atlīdzināt pārējiem zaudējumus, kas viņiem ar to nodarīti. Neviens atsevišķs kopīpašnieks nevar bez visu pārējo piekrišanas ne apgrūtināt kopīpašuma priekšmetu ar lietu tiesībām, ne atsavināt to visā tā sastāvā vai pa daļām, ne arī kaut kādi to pārgrozīt. Tādēļ katram kopīpašniekam ir tiesība protestēt pret tādu viena vai visu pārējo kopīpašnieku rīcību, un šo tiesību viņam nevar atņemt ar balsu vairākumu.

Minētā tiesību norma satur vispārēju noteikumu par to, ka kopīpašnieks ar kopējo lietu ir tiesīgs rīkoties tikai ar visu kopīpašnieku piekrišanu, pretējā gadījumā šī rīcība nav spēkā un katrs kopīpašnieks ir tiesīgs protestēt pret otra kopīpašnieka tādu prettiesisku rīcību.

Vienlaikus minētā panta trešajā daļā, uz kuru savā prasībā atsaukusies arī prasītāja, ir noteikts, ka izņēmums no šiem noteikumiem pielaižams tajā

gadījumā, kad kāds no kopīpašniekiem izdara kopīpašuma priekšmetā tādas pārgrozības, ko prasījusi nepieciešama vajadzība, piem., nepieciešamu ēkas izlabojumu. Tad viņam ir tiesība prasīt no pārējiem kopīpašniekiem, lai tie samērīgi atlīdzina viņa izdoto summu līdz ar procentiem.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, atbilstoši šim izņēmumam kopīpašnieks bez pārējo piekrišanas var izdarīt kopējā lietā tādus pārgrozījumus, ko prasījusi tūlītēja neatliekama nepieciešama vajadzība, un runa šajā gadījumā ir par nepieciešamiem izdevumiem (Civillikuma 865.pants), t.i., tādiem, kas taisīti, lai uzturētu kopējās lietas būtību vai aizsargātu to no pilnīgas bojāejas, sabrukuma vai izpostījuma, piemēram, vētras rezultātā bojāta jumta vai drūpošas ēkas fasādes remonts, sasistas loga rūts vai plīsušas ūdensvada caurules nomaiņa *(sk. A.Grūtps, E.Kalniņš. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums.- Rīga: Tiesu namu aģentūra,2002, 258.lpp.)*. Tātad, ja kopīpašnieks bez pārējo piekrišanas ir taisījis kopējai lietai izdevumus, tad no pārējiem kopīpašniekiem viņš ir tiesīgs prasīt atlīdzību tikai par nepieciešamiem izdevumiem.

Ņemot vērā tiesību doktrīnā izteiktās atziņas par nepieciešamo izdevumu raksturu, prasītājai atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai ir jāpierāda, ka veiktie remontdarbi bija nepieciešami un tie nebija atliekami, jo pretējā gadījumā tiktu apdraudēta ēkas pastāvēšana. Citiem vārdiem sakot, prasītājai jāpierāda, ka neizdarot ēkā tos remontdarbus (uzlabojumus), kurus prasītāja lūdz uzskatīt par nepieciešamiem izdevumiem, ēka tiktu pakļauta pilnīgai bojāejai vai tā varēja sabrukt, un, ka tieši šie remontdarbi paglāba ēku no izpostījuma. Tikai pēc šo apstākļu pierādīšanas ir apskatāms jautājums par izdevumu apmēru, kuru lūdz piedzīt prasītāja.

Civilprocesa likuma 95.panta otrā daļa paredz, ka faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar pierādīt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pierādāmos apstākļus par nepieciešamiem izdevumiem var pierādīt ar visiem Civilprocesā pieļautajiem pierādīšanas līdzekļiem, kurus tiesai ir jānovērtē vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Kā zināms, tad nepieciešamo izdevumu pierādīšana ir cieši saistīta ar secinājumu izdarīšanu par ēkas tehnisko stāvokli. Kā jau apelācijas instances tiesa norādīja, tad prasītājai jāpierāda, ka ēkas tehniskais stāvoklis bija tāds, ka tas prasīja neatliekamu rīcību, jo pretējā gadījumā ēka varēja sabrukt vai tā tiktu pakļauta pilnīgai bojāejai.

Vērtējums par ēkas tehnisko stāvokli satur speciālas zināšanas būvniecības jomā. Tiesai nav šādu zināšanu, līdz ar ko tiesu praksē parasti faktu pierādīšanai, kas saistīti ar būvniecību, tiek izmantoti dažādu speciālistu viedokļi, secinājumi un atzinumi, kuri var tikt ietverti gan dažādos rakstveida pierādījumos, gan eksperta atzinumā. Šo faktu novērtēšana to kopsakarībā ar pierādāmo apstākļu kopumu ietilpst tiesas kompetencē.

Civilprocesa likuma 104.panta pirmā daļa paredz, ka pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Prasītājas pārstāve tiesas sēdē uz tiesas uzdoto jautājumu atbildētāja, ka lietas materiālos nav tiešu pierādījumu, kuros būtu izteikts secinājums, ka neveicot prasības pieteikumā norādītos remontdarbus ēka būtu pakļauta sabrukumam vai bojāejai, un šo remontdarbu veikšanai būtu neatliekama vajadzība. Prasītājas pārstāve norādīja, ka šādus secinājumus var izdarīt novērtējot iesniegto 2007.gada 20.aprīļa sertificēta būvinženiera /pers. G/ sastādīto tehniskās apsekošanas atzinumu (turpmāk tekstā – apsekošanas atzinums).

Prasītāja savu prasījumu par nepieciešamiem remontdarbiem pamato ar SIA /Nosaukums A/ aktu par 2007.gada augusta mēnesī izpildītajiem un pieņemtajiem darbiem. No akta redzams, ka darbi sagrupēti attiecībā uz cokola remontu un sienas remontu. Nav strīda, ka sienas remonts tiek saprasts kā pirmā stāva sienas remonts. Secīgi arī apsekošanas atzinums apskatāms daļā, t.i., tajā daļā, kas attiecas uz cokola un sienu stāvokli, jo par pārējiem konstruktīviem elementiem netiek runāts kā par tādiem, kuri prasījuši neatliekamu remontu un tā izdevumu atlīdzināšanu.

No akta redzams, ka pie cokola remontdarbiem pieskaitāmi arī koka zāģēšana un siltumnīcas remonts. Siltumnīcas remonta izdevumi tikai noraidīti ar pirmās instances tiesas spriedumu un tas netika pārsūdzēts. Tiesas sēdē prasītāja pārstāve paskaidroja, ka koka zāģēšana būtu attiecināma uz derīgiem izdevumiem, nevis nepieciešamiem izdevumiem.

Tāpat tiesas sēdē prasītājas pārstāve nevarēja pamatot, kāpēc aktā pie darbiem sadaļā „cokols" ir iekļauti elektromontāžas darbi un lieveņa demontāža, proti, kā šie darbi būtu attiecināmi uz nepieciešamajiem remontdarbiem, t.i., tādiem darbiem, kas prasa tūlītēju rīcību, lai novērstu ēku no pilnīgas bojāejas vai sabrukuma. Tāpat prasītājas pārstāve nevarēja paskaidrot kā uz nepieciešamiem izdevumiem attiecināma iedaļa ar izcenojumu „objekta pētīšana".

2007.gada 4.oktobrī sertificēts būvinženieris /pers. G/ veica objekta apsekošanu un sniedza prasītājai rakstisku viedokli, ka izvērtējot objektā izpildītos darbus un izvērtēšanai izsniegto aktu par 2007.gada augusta mēnesī izpildīto darbu pieņemšanu secināts, ka aktā uzrādītie būvdarbi attiecināmi uz nepieciešamo būvdarbu pasākumu izpildi dzīvojamās mājas ekspluatācijas prasību nodrošināšanai, izņemot siltumnīcas demontāžu.

Apelācijas instances tiesas ieskatā sertificētā būvinženiera vēstule un tajā izdarītie secinājumi nav motivēti. Tiesas ieskatā ir pamats apšaubīt būvinženiera secinājumu pamatotību, jo būvinženieris nav pamatojis, kāpēc pie nepieciešamiem izdevumiem tiek attiecinātas jau pieminētās pozīcijas – objekta pētīšana, elektromontāžas darbi, koka zāģēšana, lieveņa demontāža, kā arī jumtiņa demontāža. Tiesa uzskata, ka šo pozīciju attiecināšana uz nepieciešamiem remontdarbiem ir jābūt īpašam pamatojumam, taču prasītāja tādus pierādījumus nav iesniegusi. Tie nav atrodami arī būvinženiera /pers. G/ sastādītajos dokumentos.

Pieminētā apsekošanas atzinuma secinājumos attiecībā uz pamatiem norādīts, ka būvapjoma tehniskais stāvoklis neapmierinošs, fiziskais nolietojums, pēc vizuāli konstatējamo un prognozējamo (pēc atsegšanas) bojājumu un deformāciju kopuma 60-65%. Slodzes palielinājums uz esošajiem pamatiem, atjaunojot sienu, pārsegumu un jumta elementus, kas obligāts nosacījums ēkas turpmākās ekspluatācijas nodrošināšanai, nav pieļaujams.

Kā nepieciešamie renovācijas (kapitālā remonta) pasākumi tiek norādīti virspamata pilnīga pārmūrēšana un stinguma jostu izveidošanu pa visu ēkas perimetru. Lēmuma pieņemšanai par pamatu iedziļinātā apjoma, pamatu pēdas un puspagraba sienu izmantošanu ēkas rekonstrukcijas sastāvā, nepieciešams veikt detalizētu konstrukcijas faktiskā stāvokļa izpēti, t.i., vispārīgā risinājuma, balstījuma un pielietoto materiālu atbilstību slodžu uzņemšanai atjaunojot virszemes konstrukcijas (Latvijas būvnormatīvs LBN X 5-99 „Inženierizpētes noteikumi būvniecībā").

Būvinženieris norāda uz pasākumiem, kuri veicami renovācijas (kapitālā remonta) laikā, taču renovācijas pasākumi nav tas pats, kas nepieciešamie remontdarbi, lai pasargātu ēku no bojāejas vai sabrukuma, jo atbilstoši Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi" 22.punktam renovācija ir būves vai tās daļas remonts (kapitālais remonts), lai atjaunotu būvi vai tās daļu, nomainot nolietojušos nesošos elementus vai konstrukcijas, kā arī mērķtiecīgu funkcionālu vai tehnisku uzlabojumu ieviešana būvē, nemainot tās apjomu un funkciju.

Apsekošanas atzinuma izpētes daļā par pamatiem secināts, ka virspamata daļa ir saplaisājusi un lielos apjomos atslāņojas. Būvinženieris secina, ka minētais norāda uz virs zemes daļas noturības samazinājumu vai zudumu. Attiecībā uz iedziļinātā pamata daļu būvinženieris norāda, ka tā tehniskais stāvoklis pagaidām apmierinošs.

Apelācijas instances tiesa izvērtējot šos būvinženiera secinājums atzīst, ka būvinženieris nav devis novērtējumu tādā griezumā, ka būtu neatliekami jāremontē virspamats, lai novērstu, piemēram, ēkas deformāciju vai sabrukumu. Būvinženieris tikai secina, ka šobrīd nav pieļaujams slodzes palielinājums. Attiecībā uz pamatiem kopumā secina, ka to fiziskais nolietojums ir tikai 60-65%. Būvinženieris neizdara secinājumus, ka šāds pamatu nolietojums būtu kritisks ēkai. Attiecībā uz padziļinātiem pamatiem vispār ir norādīts, ka to tehniskais stāvoklis ir apmierinošs.

Izvērtējot minētos būvinženiera secinājumu apelācijas instances tiesa secina, ka prasītājs ar tiem nav pierādījis savu prasījumu pamatotību, ka cokola jeb virspamatu remonts būtu bijis nepieciešams, t.i., šādu remontdarbu attiecināšanu uz remontdarbiem kā neatliekamiem, kuri būtu par pamatu prasīt piedzīt pusi no nepieciešamiem izdevumiem no atbildētāja kā otra kopīpašnieka.

Pieminētā apsekošanas atzinuma secinājumos attiecībā uz nesošo sienu (konstruktīvo karkasu) norādīts, ka sienu (konstruktīvā karkasa) tehniskais stāvoklis neapmierinošs. Būvapjoma fiziskais nolietojums pēc vizuāli konstatējamo un pēc apdares atsegšanas prognozējamo bojājumu un deformācijas pazīmju kopuma 61-70%.

Attiecībā uz nepieciešamiem renovācijas (kapitālā remonta) pasākumiem tiek norādīts, ka remontdarbu sastāva, nomaināmo un pastiprināmo būvelementu apjomu noteikšanai veicama konstrukciju pilnīga atsegšana un pēc detalizētas bojājumu un deformāciju analīzes izvērtējama būvelementu pastiprināšanas lietderība vai pilnīgas nomaiņas nepieciešamība. Vērtējot ēkas tehnisko stāvokli pēc līdzvērtīgu ēku deformāciju un bojājumu izplatības analoģijas, prognozējama pilnīga būvapjoma nomaiņa nepieciešamība.

Pēc NCN 53-86(r) "Noteikumi dzīvojamo ēku fiziskā nolietojuma noteikšanai", nolietojums 61-70% raksturo būvapjoma pilnīgas nomaiņas nepieciešamību - karkass vietām ir atsegts un satrunējis. Apšuvums pilnīgi sabojāts remonts nav lietderīgs, nepieciešama pilnīga sienu maiņa

Lai gan būvinženieris tāpat kā attiecībā uz pamatiem nenorāda uz šo darbu neatliekamību, taču var secināt, ka nesošo sienu tehnisks stāvoklis ir neapmierinošs. Būvinženieris norāda, ka remontdarbu sastāva apjoma noteikšana atkarīga tikai pēc pilnīgas to atsegšanas, taču lietā nav pierādījumi, kāds tad tieši bija nesošo sienu konstrukciju stāvokli pēc to atsegšanas, proti, vai pēc to atsegšanas bija nepieciešama nekavējošā rīcība, lai nomainītu bojātos būvkonstrukcijas elementus un tādejādi paglābtu ēku no sabrukšanas vai pilnīgas bojāejas. Būvinženieris tikai pieļāvuma formā izsaka, ka būtu nepieciešama pilnīga būvapjoma nomaiņa.

Kā redzams arī šajā sadaļā tiek norādīts uz renovācijas (kapitālā remonta) laikā veicamajiem pasākumiem, taču lai renovācijas darbus veiktu, ir jāizstrādā projekta dokumentācija atbilstoši Latvijas būvnormatīvu un pilsētas būvnoteikumu prasībām, kā tas norādīts gan minētajā būvinženiera /pers. G/ atzinumā (lietas 12.lpp.), gan arī atbildētāja iesniegtajā arhitektes /pers. N/ 2010.gada 6.jūlija atzinumā par ēkā veiktajiem būvdarbiem (lietas 195-196.lpp.).

Savos rakstveida paskaidrojumos apelācijas instances tiesā prasītājas pilnvarotā persona norāda, ka Vispārīgo būvnoteikumu (līdz 2007.gada jūnijam) 37.punktā norādīts, ka, ja netiek skartas trešo personu īpašuma tiesības, būvniecības iesniegums – uzskaites karte nav nepieciešama šādos gadījumos:

37.1.tiek īstenots interjera projekts, neskarot nesošās būvkonstrukcijas;

37.2.tiek veikta vienkāršota renovācija - būves vai tās daļas renovācija, neskarot nesošās būvkonstrukcijas, ēkas fasādi, koplietošanas telpas vai koplietošanas inženierkomunikācijas.

37.3.tiek veikta vienkāršota rekonstrukcija - būves vai tās dalās funkcijas, lietošanas veida maiņa bez pārbūves."

Tādējādi, ja prasītāja nemainīja pārsegumus, neizjauca un nebūvēja no jauna pamatus, ja nemainīja fasādi (netaisīja jaunus logus, durvis), neaizdarināja esošos logus, durvis), tad būvprojektu nevajadzēja. Ja netika aiztiktas sienas (netaisītas ailes, nemainīts karkass), uz kurām balstās pārsegums, tikai siltināja un ierīkoja apdari, tad nevajadzēja vienkāršotās renovācijas iesniegumu – uzskaite kartīti.

No minētiem prasītājas pārstāves paskaidrojumiem apelācijas instances tiesa secina, ka ēkas remonta laikā netika skartas nesošās konstrukcijas un ēkas fasāde. Prasītāja tikai siltināja ēku un ierīkoja apdari. Šādi darbi neatbilst tiem darbiem, kuri būtu veicami, lai novērstu nesošo sienu neapmierinošo stāvokli. Ēkas siltināšana nekādā veidā nav attiecināma pie nepieciešamiem remontdarbiem, kuri būtu jāveic nekavējoties, lai novērstu ēkas sabrukšanu. No apskatītā akta par 2007.gada augustā veiktajiem remontdarbiem sadaļas „sienas" ir tieši redzams, ka ir veikta siltināšana.

Ievērojot šādus prasītājas pārstāvja paskaidrojumus, ka tika veikta tikai ēkas siltināšana, par pamatotu atzīstams AS /Nosaukums G/ 2012.gadā veiktajā ēkas tehniskās apskates atzinuma secinājumos norādītais, ka pirms 1.stāva ārsienu siltināšanas neveiktā logu nomaiņa rada šaubas par aktā par 207.gada augustā izpildīto darbu pieņemšanas (sadaļa – sienas, rinda Nr.2) iekļauto ārsienas koka konstrukciju remonta un pirms siltināšanas apjomiem.

Apelācijas instances tiesas ieskatā ar pašas prasītājas paskaidrojumiem, kuri apstiprinās ar apskatīto AS /Nosaukums G/ ēkas tehniskās apskates atzinumu, pierādīts, ka ēkai 2007.augustā netika veikti nepieciešamie remontdarbi attiecībā uz neapmierinošo nesošo sienu remontu, uz kuriem norāda būvinženieris /pers. G/ apskatītajā apsekošanas atzinumā. Prasītāja ir veikusi tikai ēkas sienu siltināšanu, taču lietā nav pierādījumi, ka nenosiltinot ēkas sienas, ēka stabilitāte tiktu apdraudēta un šādi darbi būtu nepieciešami.

Apelācijas instances tiesa jau izteica kritiku par sertificētā būvinženiera vēstuli un tajā izdarītiem secinājumiem. Arī iepriekš izdarītais apelācijas instances tiesas secinājums, ka nav veikta ēkas sienu nesošo konstrukciju stiprināšana, bet tikai siltināšana norāda uz būvinženiera vēstules neobjektivitāti, jo apsekošanas atzinuma 11.2.punktā norādīts, ka nepieciešamie renovācijas pasākumi, kuru sastāvā veicama izdrupušo mūra posmu pārmūrēšana, plaisas aizdare ar mūra stiprināšanas sastāviem, vārtu ailu un pārsedžu nostiprināšana, apmetuma atjaunošana visā apjomā. Tiesa jau secināja, ka nav veikta mūra pārmūrēšana, kas novērstu nesošo sienu neapmierinošo stāvokli. Ir tikai siltinātas un apmestas sienas, līdz ar ko veikto darbu apjomu nevar atzīt par nepieciešamiem remontdarbiem.

Ņemot vērā, ka apelācijas instances tiesa nonāca pie secinājuma, ka prasītāja nav pierādījusi, ka veiktie remontdarbi bija nepieciešami, kas būtu par pamatu prasīt arī nepieciešamo izdevumu piedziņu par tiem, prasība noraidāma, jo par pārējiem remontdarbiem no kopīpašnieka saņemama piekrišana. Secīgi par pamatotiem atzīstami atbildētāja iebildumi apelācijas sūdzībā, ka uzlabojumi, kas veikti nevar tikt uzskatīti par nepieciešamiem ēkas saglabāšanai.

Prasītāja ir iesniegusi SIA „VCG Ekspertu grupa" renovācijas darbu novērtējumu objektā. Apelācijas instances tiesas ieskatā minētais rakstveida pierādījums nav izmantojams prasījumu pamatotības pierādīšanai, jo tajā ir vispārīgi norādīts uz kopējo izdevumu apjomu attiecināšanu uz nepieciešamiem izdevumiem, taču nav sniegts vērtējums, vai tiešām šie remontdarbi bija neatliekami ēkas saglābšanai.

Lietā tika nozīmēta ekspertīze. Eksperts cita starpā sniedza atbildi, ka tehniskās apsekošanas atzinumā noteiktie tehniskās stāvokļa uzlabošanas pasākumi ir derīgi un vajadzīgi būves tehniskās stāvokļa uzlabošanai. Normatīvā atbilstība, tas ir „Dzīvojamo māju labiekārtojuma, nolietojuma un atbilstības apdzīvošanai noteikšana", LVS 412:2005. Tehniskās apsekošanas veicējs to nav zinājis vai arī nav vēlējies to zināt.

Prasītājas pārstāve savos rakstveida paskaidrojumos norāda, ka minētais standarts zaudējis spēku 2006.gada 1.janvārī un nebija spēkā sertificēta būvinženiera /pers. G/ atzinuma sniegšanas brīdī 2007.gada 20.aprīlī.

Prasītājas pārstāve nav pievienojusi pierādījumus, ka minētais standarts būtu zaudējis spēku, jo Latvijas Nacionālā standartizācijas institūcija „Latvijas standarts" mājas lapā (https://www.lvs.lv/lv/products/18274) pieejamā informācija liecina, ka standarts ir spēkā no 2005.gada 11.oktobra. Nav norādes, ka standarts būtu zaudējis spēku.

Eksperta atzinuma izpētes daļā norādīts, ka veiktie būvdarbi bija vajadzīgi un ieteicami, bet ne nepieciešami. Eksperts runā par rekonstrukcijas projektu un būvatļaujas saņemšanu. Apelācijas instances tiesa piekrīt prasītājas pārstāves paskaidrojumiem, ka eksperta atzinums nav motivēts, proti, eksperta atzinuma izpētes daļā nav norādīts kā eksperts ir nonācis pie secinājuma, ka veiktie darbi nav nepieciešami. Eksperts nav analizējis nevienu veikto būvdarbu un tā attiecināšanu uz konstatētiem bojājumiem, proti, vai bojājumu raksturs bija tāds, kas pieprasīja nekavējošu remontdarbu veikšanu, kā arī bojājumu rakstura ietekme uz ēkas stabilitātes apdraudējumu. Ievērojot minēto secinājumu, apelācijas instances tiesa

uzskata, ka eksperta atzinums nav izmantojums prasījumu vai iebildumu pamatošanai par nepieciešamiem izdevumiem.

Ņemot vērā, ka apelācijas instances tiesa atzina, ka prasītāja nav pierādījusi savu prasījumu pamatotību par veikto remontdarbu attiecināšanu uz nepieciešamiem izdevumiem, apelācijas instances tiesa atzīst, ka nav vērtējami pieminētajos rakstveida pierādījumos izteiktie speciālistu viedokļi par veikto remontdarbu apjomu, tā kvalitāti un izcenojumiem, jo tie ir pakārtotie jautājumi.

Atbilstoši 140.panta sestajai daļai, atceļams ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 22.janvāra lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz sprieduma motīvu daļā norādītajām materiālām tiesību normām un Civilprocesa likuma 430.pantu, 432. – 434. pantiem, Civillietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a :

pilnībā noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par nepieciešamo izdevumu piedziņu.

Izbeigt tiesvedību daļā /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par procentu piedziņu.

Atcelt ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 22.janvāra lēmumu piemēroto prasības nodrošinājumu – ķīlas tiesību ierakstu Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs/, uz /pers. B/ piederošo ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra numurs /numurs A/.

Spriedumu var pārsūdzēt Latvijas Republikas Augstākā tiesā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts un pieejams 2015.gada 13.aprīlī.

Priekšsēdētājs: /paraksts/ M.Sviķis

Tiesneši: /2 paraksti/ G.Freimane
L.Volberga